

Voorstel van den heer Troelstra, tot het houden eener enquête omtrent handelingen van den toenmaligen Minister van Binnenlandsche Zaken ter zake van decoraties in 1903 en 1905.

(193. 1.)

VOORSTEL.

Ingezonden 21 December 1909.

Naar aanleiding van hetgeen voorkomt in § 4 van het Voorloopig Verslag en der Memorie van Antwoord van hoofdstuk I der Staatsbegroting voor 1910 ter zake der decoratie, op initiatief van den toenmaligen Minister van Binnenlandsche Zaken, tijdelijk voorzitter van den Ministerraad, dr. A. KUYPER, in 1903 verleend aan den heer R. LEHMANN en de poging van dienzelfden Minister in 1905, om den heer E. A. LEHMANN voor eene decoratie bij de Koningin te doen voordragen, heeft ondergeteekende de eer, ingevolge artt. 129 vgg. van het Reglement van Orde het voorstel te doen, dat de Kamer besluite, een onderzoek in te stellen als bedoeld in art. 95 der Grondwet, zulks ter beantwoording van de volgende vragen:

- 1°. Zijn de gepubliceerde verklaringen van mej. MATHILDA WESTMEIJER betreffend bovengenoemde zaken juist en moeten de brieven, in verband daarmee gepubliceerd, als echt worden beschouwd? (*Zie de bijlagen*).
- 2°. Heeft dr. A. KUYPER ter zake de uitoefening zijner functie in de Uitvoerende Macht gebruik gemaakt van de diensten van voornemde persoon of aan haar, of door hare bemiddeling aan anderen, in die qualiteit diensten bewezen en, zoo ja, van welken aard waren die diensten en waarin bestond voor beide personen het belang van hun wederzijdsch optreden in deze?
- 3°. Heeft de toenmalige Minister den heeren LEHMANN aanwijzingen of inlichtingen gegeven of doen geven omtrent den weg, dien zij hadden te volgen om in aanmerking te komen voor eene decoratie, of is hij hun in ander opzicht daartoe behulpzaam geweest?
- 4°. Is er, nadat Mej. WESTMEIJER bij dien Minister stappen had gedaan ter bekoming eener decoratie voor de heeren LEHMANN, tusschen hem en deze heeren zoodanige verhouding ontstaan als waaruit eenige praestatie hunnerzijds voortvloeide, ten gevolge waarvan de verleende of te verleenende decoraties het karakter kregen van begunstiging van bepaalde personen, niet — of niet slechts — wegens aan den lande bewezen diensten, doch wegens diensten bewezen aan den Minister, hetzij persoonlijk, hetzij in zijne qualiteit van hoofd zijner partij?
- 5°. Welke geldelijke bedragen heeft dr. KUYPER van de heeren LEHMANN ontvangen; op welke tijdstippen zijn deze geïnd; voor welke doeleinden waren zij bestemd of zijn zij gebruikt en dient eenig — zoo ja, welk — verband tusschen die gelden en de verleende of te verleenende decoraties te worden aangenomen?

TROELSTRA.

(193. 2.)

MEMORIE VAN TOELICHTING.

§ 1. De gronden voor nevensgaand voorstel worden door ondergeteekende aldus samengevat:

1°. De Kamer heeft het recht van enquête omtrent al die aangelegenheden welke tot hare attributen behooren.

2°. Haar plicht tot contrôle der Uitvoerende Macht dwingt haar, indien voldoende ernstige beschuldigingen van misbruik van macht ten particuliere bate door tegenwoordige of gewezen Ministers of van corruptie te harer kennisse komen, deze te onderzoeken.

3°. De eerst voor de hand liggende middelen tot dit onderzoek zijn het hooren van den beschuldigde in zijne verdediging, zoowel buiten als in de Kamer door hem gevoerd, en het vragen van inlichtingen volgens art. 94 der Grondwet.

4°. Is door het gebruik maken van deze middelen het noodige licht niet verkregen of te verkrijgen, zoo blijft toepassing over van het recht van enquête volgens art. 95.

5°. Eenmaal de noodzakelijkheid van nader onderzoek erkennend, kan de Kamer deze hare taak niet laten overdragen aan eene particuliere commissie, door of vanwege den beschuldigde benoemd en die niet beschikt over die middelen om het publiek te verplichten, door het verklaren der waarheid tot het onderzoek mede te werken, die het wezen van het parlementaire enquête-recht uitmaken.

6°. De zaak-KUYPER toetsende aan bovenvermelde beginselen, komt men tot de conclusie, dat zij èn in het algemeen vatbaar is voor, èn in het stadium verkeert van onderzocht te moeten worden door middel eener parlementaire enquête en dit wel nader op de volgende gronden:

a. wegens haar aard: beschuldiging van corruptie in de uitoefening der Uitvoerende Macht;

b. wegens het onvoldoende der verdediging, door den beschuldigde tot heden gevoerd en der inlichtingen, die in dezen aan de Regeering gevraagd en door haar gegeven konden worden;

c. wegens de eigenaardige eischen, aan het bewijs in deze zaak te stellen en waaraan alleen is te voldoen bij eene procedure, waarin men over beëdigde getuigenverklaringen beschikt.

§ 2. Het komt ondergeteekende voor, dat hij ter nadere motivering van het bovenstaande kan volstaan met te verwijzen naar de schriftelijke en mondelinge gedachtenwisseling, over de zaak-KUYPER bij de algemeene beschouwingen in de Kamer gevoerd (1) en naar de bijlagen tot deze Memorie, waarin zijn opgenomen de stukken waarnaar in het voorstel wordt ver-

(1) Het zij mij vergund, hierbij te wijzen op eene vergissing in mijne rede van 25 November 1909, *Handelingen* bladz. 461, waar ik den datum der decoratie van den heer R. LEHMAN stel in 1902 in plaats van in 1903.